

Beste Leerkrachten,

De 'Meester op de fiets'-lesfiches vormen de theoretische aanvulling bij de praktische handleiding die bij dit gelijknamige project hoort. De fiches hebben tot doel om jonge fietsers wegwijs te maken in de wegcode en te sensibiliseren rond verkeersveilig gedrag. De oefeningen horen telkens bij een specifiek onderdeel in de 'Meester op de fiets'-handleiding. Ze kunnen dus als inleiding gebruikt worden op bepaalde praktische oefeningen of als inhoudelijke afsluiter dienst doen na de praktijkles.

Bij elke leerlingenfiche hoort bovendien een leerkrachtenfiche met de juiste oplossingen bij de oefeningen.

De fiches kunnen gratis gedownload worden op de website www.meesteropdefiets.be.

De leerlingenfiches zijn zo opgemaakt dat ze gekopieerd en uitgedeeld kunnen worden aan elk kind.

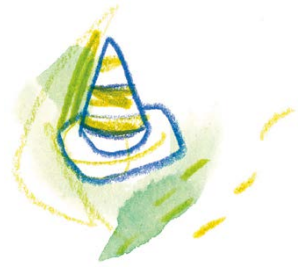
Wij hopen dat dit educatief materiaal nuttig zal blijken bij het voorbereiden van uw leerlingen op een verantwoordelijke deelname aan het verkeer als fietser.

Het 'Meester op de fiets'-team

overzicht van de fiches:

Fiches	Leerkracht	Leerling
De plaats op de openbare weg binnen de bebouwde kom	LK 1	LL 1
De plaats op de openbare weg buiten de bebouwde kom	LK 2	LL 2
Fietsuitrusting	LK 3	LL 3
De weg oprijden	LK 4	LL 4
Fietspaden	LK 5-6	LL 5-LL6
Fietsen in een eenrichtingsstraat	LK 7-8	LL 7-LL8
Inhalen van auto's	LK 9	LL 9
Inhalen van voetganger of fietser	LK 10	LL 10
Fietsen en plots uitwijken	LK 11-LK12	LL 11-LL12
Fietsen en de rijbaan oversteken	LK 13-LK14	LL 13-LL14
Kruispunten	LK 15-16	LL 15-LL16
Fietsen op een rotonde zonder fietspad	LK 17	LL 17
Fietsen op een rotonde met fietspad	LK 18	LL 18
Dode hoek	LK 19-LK20	LL 19-LL20
In groep fietsen	LK 21-22	LL 21-LL22
Een verkeersbord: wat moet ik doen?	LK 23-LK24	LL 23-LL24

COLOFON

Redactie

Vias Institute
Liesje Pauwels
Mobiel 21
Raf Canters en Vicky Dierckx
MOEV
Inge Op de Beeck
Eric Swinnen

Lay-out

Mobiel 21
Nadine Maes

Illustraties

Frédéric Thiry
Stijn Claes
Herziene uitgave
Augustus 2018
Verantwoordelijke uitgever
K. Genoe
Wettelijk depot
D/2015/0779/34

Het Project 'meester op de fiets' is een partnerschap van

Vias Institute
Haachtsesteenweg 1405
1130 Brussel
Tel. 02 244 15 11
info@vias.be
www.vias.be

MOEV
Leopold II-laan 184 D
1080 Brussel
Tel. 02 420 06 80
Fax 02 420 31 71
info@moev.be
www.moev.be

Mobiel 21 vzw
Vital Decosterstraat 67 A / 0101
3000 Leuven
Tel. 016 23 94 65
info@mobielt21.be
www.mobielt21.be

met dank aan:

'Startbanenproject Verkeersveiligheid'
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Afdeling Beleidsvoorbereiding Basisscholen
Koning Albert II-laan 15 (4A3)
1210 Brussel
Tel. 02 553 92 43
Fax 02 553 93 95
www.ond.vlaanderen.be/veve/

Fietsersbond vzw
Boomgaardstraat 22, bus 57
2600 Berchem
Tel. 03 231 92 95
Fax 03 231 45 79
info@fietsersbond.be
www.fietsersbond.be

FICHE LEERPACT

CORRECT RIJGEDRAG

- 1** Fietsers mogen tegen de rijrichting in rijden in straten met beperkt éénrichtingsverkeer (BEV). BEV wordt aangekondigd door een combinatie van deze twee borden:
 Let goed op bij kruispunten want veel automobilisten zijn verrast dat er fietsers uit een richting komen die verboden is voor gemotoriseerd verkeer. Vertragen en je klaar houden om te remmen is dus de boodschap.

- 4** Fietsen is toegelaten in woonerven. Woonerven worden aangeduid met dit verkeersbord: fietsers mogen er de voetgangers niet hinderen of in gevaar brengen.

- 6** Als het licht op rood staat, mogen fietsers in de voor hen voorbehouden fietsopstelvakken wachten. Op die manier zijn ze goed zichtbaar voor andere bestuurders en kunnen ze als eerste doorrijden als het licht op groen springt.
 Afhankelijk van de richting die je uit wilt, ga je links, in het midden of rechts in het opstelvak staan.
- 8** Op rotondes zonder fietspad, rijden fietsers op dezelfde plaats als de andere bestuurders. Fiets in het midden van de rijstrook zodat je goed zichtbaar bent. Wanneer je de rotonde verlaat, moet je je arm uitsteken om je bedoelingen duidelijk te maken en goed achter je kijken of een bestuurder je niet de pas kan afsnijden.
- 10** Als er geen bruikbaar fietspad is, moeten fietsers **rechts** op de rijbaan rijden, zoals de andere bestuurders. Fiets op ongeveer 1 meter afstand van de rand van de rijbaan of van geparkeerde voertuigen, zodat je niet plots een openzwaaiend portier tegen je aankrijgt en je tijdig kan reageren bij een onvoorziene hindernis. Fiets ook niet dicht bij het midden van de weg. Anders zullen overhaaste bestuurders je willen inhalen en rakelings langs je rijden.

FOUTIEF RIJGEDRAG

- 2** Dit bord betekent: **verboden richting voor alle bestuurders**. Aangezien een fietser ook een bestuurder is, geldt dit verbod ook voor de fietser.

- 3** Als er geen bruikbaar fietspad is, zijn fietsers verplicht om **rechts** op de rijweg te rijden, zoals de andere bestuurders.
- 5** Fietsers mogen niet in voetgangerszones rijden, behalve wanneer er een fietssymbool op het verkeersbord afgebeeld is.
 Wanneer er een fietssymbool op het verkeersbord staat afgebeeld mogen fietsers er stapvoets rijden. Ze moeten voetgangers voorlaten en ze mogen ze niet hinderen of in gevaar brengen. Ze moeten van hun fiets afstappen wanneer er te veel voetgangers zijn en de doorgang te moeilijk wordt. Wanneer er geen fietssymbool op het verkeersbord afgebeeld is, moet de fietser afstappen en met de fiets aan de hand verdergaan.

- 7** Enkel fietsers die **jonger zijn dan 9 jaar** en met een kleine fiets rijden (maximale diameter van de wielen is 50 cm) mogen in alle omstandigheden op voetpaden en verhoogde bermen rijden, op voorwaarde dat ze de andere weggebruikers niet hinderen.
- 9** Als er een **bruikbaar fietspad** is, zijn fietsers verplicht er gebruik van te maken.
- 11** Fietsers mogen niet rijden op de busrijstrook, die aangeduid wordt door dit verkeersbord: Fietsers mogen alleen op een busrijstrook rijden als er ook een fietssymbool afgebeeld is op het verkeersbord.

FICHE LEERPACT

CORRECT RIJGEDRAG

- 1 Buiten de bebouwde kom **mogen** fietsers op het voetpad rechts van hen rijden als er geen bruikbaar fietspad is.
- 2 Fietsers zijn **verplicht** op het bruikbaar fietspad te rijden, als het verkeersbord dat een fietspad aanduidt in hun rijrichting geplaatst is. Het gaat hier om een tweerichtingsfietspad. De fietser moet er dus rijden, zelfs als dit fietspad links in zijn rijrichting ligt. Let goed op bij kruispunten en aan parkinguitritten want bestuurders hebben de gewoonte om alleen naar links te kijken voor ze de rijbaan oprijden en kunnen dus verrast zijn als een fietser aan hun rechterkant opduikt. Vertragen als er andere bestuurders naderen en je klaar houden om te remmen is dus de boodschap.
- 4 Als er geen bruikbaar fietspad is, **mogen** fietsers in de **parkeerzones** rechts van hen rijden. Dit mag je alleen doen als de parkeerzone over een lange afstand vrij is, zodat je niet hoeft te zigzaggen. Kijk voordat je naar de rijbaan terugkeert goed achterom om te zien of er geen voertuig nadert.
- 5 Als er geen bruikbaar fietspad is, zijn fietsers **verplicht om rechts op de rijbaan te rijden**. Fiets op ongeveer 1 meter afstand van de rand van de rijbaan of van geparkeerde voertuigen, zodat je niet plots een openzwaaiend portier tegen je aan krijgt en je tijdig kan reageren bij een onvoorziene hindernis. Fiets ook niet dicht bij het midden van de weg. Anders zullen overhaaste bestuurders je willen inhalen en rakelings langs je rijden.
- 8 Als er geen bruikbaar fietspad is, **mogen** fietsers op de **gelijkgrondse berm** (zelfde hoogteniveau als de rijbaan) rechts van hen rijden. Dit mag je alleen doen als de berm over een lange afstand vrij is, zodat je niet hoeft te zigzaggen. Kijk voordat je naar de rijbaan terugkeert goed achterom om te zien of er geen voertuig nadert.
- 9 Dit verkeersbord duidt aan dat een weg **voorbehouden** is voor fietsers en voor andere categorieën van weggebruikers waarvan het symbool afgebeeld is op het bord (voetgangers, ruiters en soms landbouwvoertuigen). Dit is meestal een rustige en aangename weg. De fietser is **niet verplicht** deze weg te volgen.

FOUTIEF RIJGEDRAG

- 3 Fietspaden die aangeduid worden met **twee parallelle onderbroken witte strepen** op de grond, mogen alleen gebruikt worden als ze zich **rechts** in de rijrichting van de fietser bevinden. Als er alleen aan de linkerkant van de rijbaan zo een fietspad is, moet de fietser toch rechts op de rijbaan rijden.
- 6 Als er een **bruikbaar fietspad** is, zijn fietsers **verplicht** er gebruik van te maken. Let goed op bij elke op- en afrit van de rotonde en kijk of een bestuurder die de rotonde wil verlaten je niet de pas zal afsnijden.
- 7 Als er geen bruikbaar fietspad is, moeten fietsers **rechts** op de **rijbaan** rijden, zoals de andere bestuurders.
- 10 Dit verkeersbord **verplicht** voetgangers en fietsers om zich alleen te verplaatsen aan die kant die op het verkeersbord is aangeduid.

Fiche Leerkracht

Fietsuitrusting

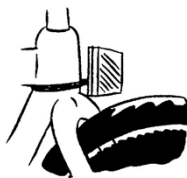
1 gele of oranje pedaalreflectoren

2 fietsbel

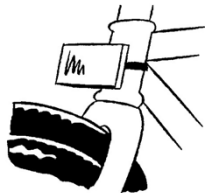
3 twee gele of oranje reflectoren per wiel en/of reflecterende strook op de banden

4 rode reflector

5 twee remmen

6 witte reflector

De leerlingen kennen nu de verplichte fietsuitrusting.

een fietshelm

spoor ze aan om ook een fluo hesje en een fietshelm te dragen. Zo vallen ze beter op in het verkeer en is hun hoofd beschermd. Let op: een fietshelm moet de juiste maat hebben.

Opgepast! Een fietshelm die een zware klap heeft gekregen, moet vervangen worden. Zelfs als er aan de helm niets te zien is, kan het zijn dat het schokabsorberend materiaal geraakt is.

Kledij

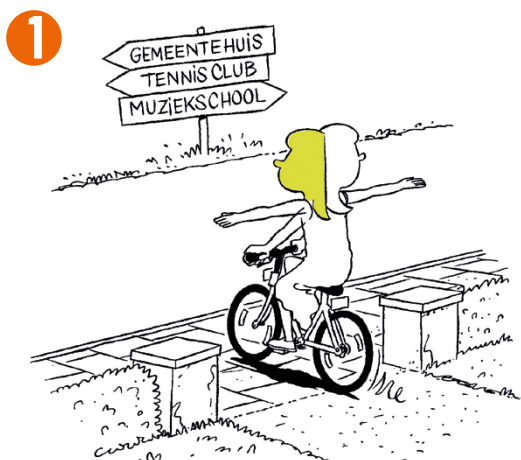
kledijtips om ongevallen te vermijden

- Geen lange jas of rok
- Voor wijde broeken: fietsspelden
- Stevig vastgeknoopte veters

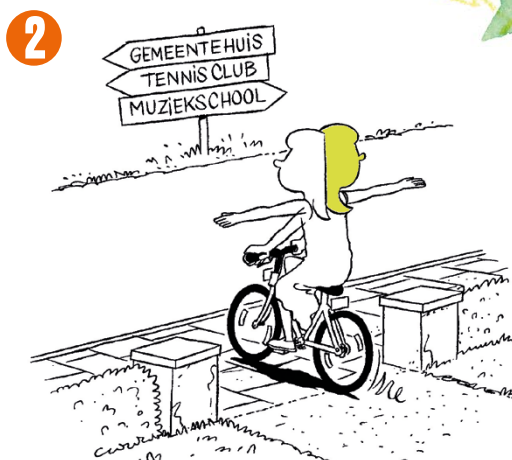

Fiche Leerkracht

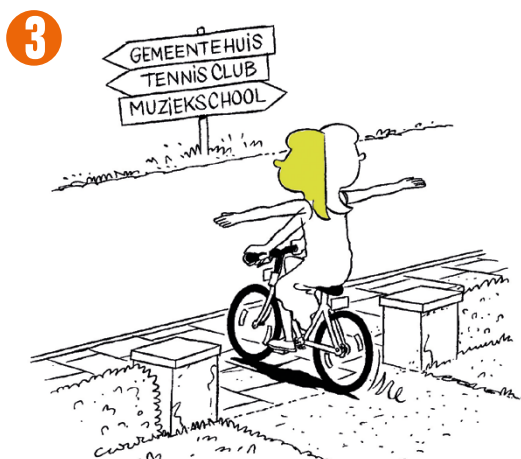
De weg oprijden

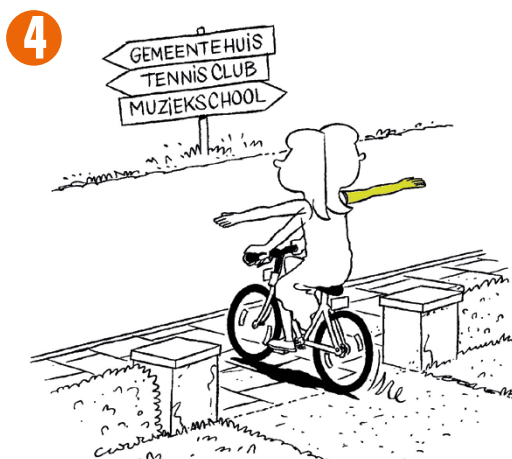
Fietser kijkt naar links

Fietser kijkt naar rechts

Fietser kijkt naar links

Fietser steekt arm uit naar rechts, zij wil immers richting muziekschool.

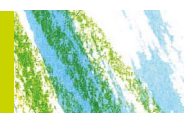
5 **als de kust veilig is, mag je vertrekken**

goed uitkijken als je de weg oprijdt

Kinderen kunnen afstanden en snelheden minder goed inschatten dan volwassenen.

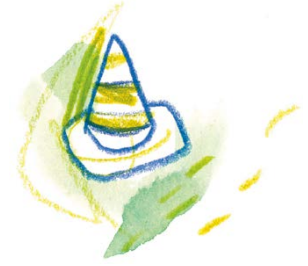
Het is essentieel dat de leerlingen niet enkel de hoofdbeweging naar links en rechts leren maken, maar dat je ze ook uitlegt dat ze daarbij goed moeten kijken of er geen verkeer nadert.

Vermijd dat kinderen denken dat ze bij het uitvoeren van de 5-stappenregel geen gevaar lopen; **goed uitkijken is en blijft de boodschap.**

Fiche Leerplicht

OPLOSSINGEN

- 1** Als het fietspad onberijdbaar is (gaten, modder, zwerfvuil, takken...), is de fietser niet verplicht om het te gebruiken.
- 2** Fietzers zijn verplicht om een berijdbaar fietspad te gebruiken. Dat fietspad moet worden aangegeven met twee evenwijdige witte onderbroken strepen en moet rechts in de door de fietser gevolgde richting liggen.
- 3** Fietzers zijn verplicht om een berijdbaar fietspad te gebruiken, als dat fietspad aangeduid is met het verkeersbord D7. Hier gaat het om een tweerichtingsfietspad. Hoewel het fietspad links van de rijbaan ligt, is de fietser toch verplicht om daar te rijden.

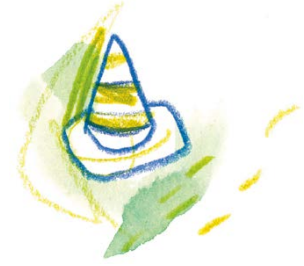

- 4** De markering duidt een fietssuggestiestrook aan, maar is geen verplicht fietspad. Ze wijst automobilisten op de mogelijke aanwezigheid van fietsers op de rijbaan. Fietzers zijn niet verplicht om de fietssuggestiestrook te gebruiken en ook andere bestuurders mogen erop rijden.
- 5** Fietspaden die enkel met **twee evenwijdige witte onderbroken strepen** op de grond zijn aangeduid, moeten alleen gebruikt worden als ze rechts van de rijrichting van de fietser liggen. Wanneer alleen links zo'n fietspad ligt, is de fietser verplicht om rechts op de rijbaan te rijden.
- 6** Als een fietspad berijdbaar is, zijn de fietsers verplicht om daarop te rijden.
- 7** Als er geen fietspad is, dan rijden fietsers aan de rechterkant van de rijbaan.

Fiche Leerkracht

OPLOSSINGEN

- 1** De combinatie van deze twee verkeersborden betekent dat dit een verboden richting is voor alle bestuurders, behalve voor fietsers. Als fietser mag je dus wel in deze richting rijden. We spreken dan van Beperkt EenrichtingsVerkeer (BEV). Op kruispunten moet je extra opletten, want sommige automobilisten zullen verrast zijn wanneer een fietser een richting volgt die verboden is voor gemotoriseerde voertuigen. Vertraag dan en hou je klaar om te remmen.

- 2** Dit verkeersbord duidt op een verboden richting voor alle bestuurders. Als fietser ben je ook een bestuurder. Het is dus verboden om in deze straat in die richting te fietsen. Als je toch deze straat in wil, moet je afstappen en met de fiets aan de hand verdergaan.

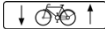
- 3** De combinatie van deze twee verkeersborden wijst op een verboden toegang in beide richtingen voor alle bestuurders, behalve voor plaatselijk verkeer zoals bewoners, bezoekers en leveranciers. Fietsers mogen deze straat altijd inrijden.

- 4** De combinatie van deze verkeersborden duidt eenrichtingsverkeer aan voor alle bestuurders, behalve voor fietsers. Het onderbord met het fietslogo en de twee pijltjes waarschuwt de bestuurders dat er fietsers uit de tegenovergestelde richting kunnen komen.

- 5** De combinatie van deze verkeersborden verbiedt alle bestuurders, behalve fietsers, om in de richting van de pijl af te slaan. In tegenstelling tot andere bestuurders, mogen fietsers dus wél afslaan in de richting van de pijl.

- 6** De combinatie van deze verkeersborden verplicht alle bestuurders, behalve fietsers, om de richting van de pijl te volgen. In tegenstelling tot andere bestuurders, zijn fietsers dus niet verplicht om de richting van de pijl te volgen. Fiets steeds rechts in een straat met beperkt eenrichtingsverkeer (BEV). Maak oogcontact met autobestuurders die uit de tegenovergestelde richting komen. Sommige verstrooide bestuurders vergeten namelijk dat fietsers wel in beide richtingen mogen rijden en dat ze dus een fietser uit de andere richting kunnen tegenkomen. Als fietser moet je op kruispunten in een straat met beperkt eenrichtingsverkeer dan ook vertragen en extra opletten, zelfs al heb je er voorrang.

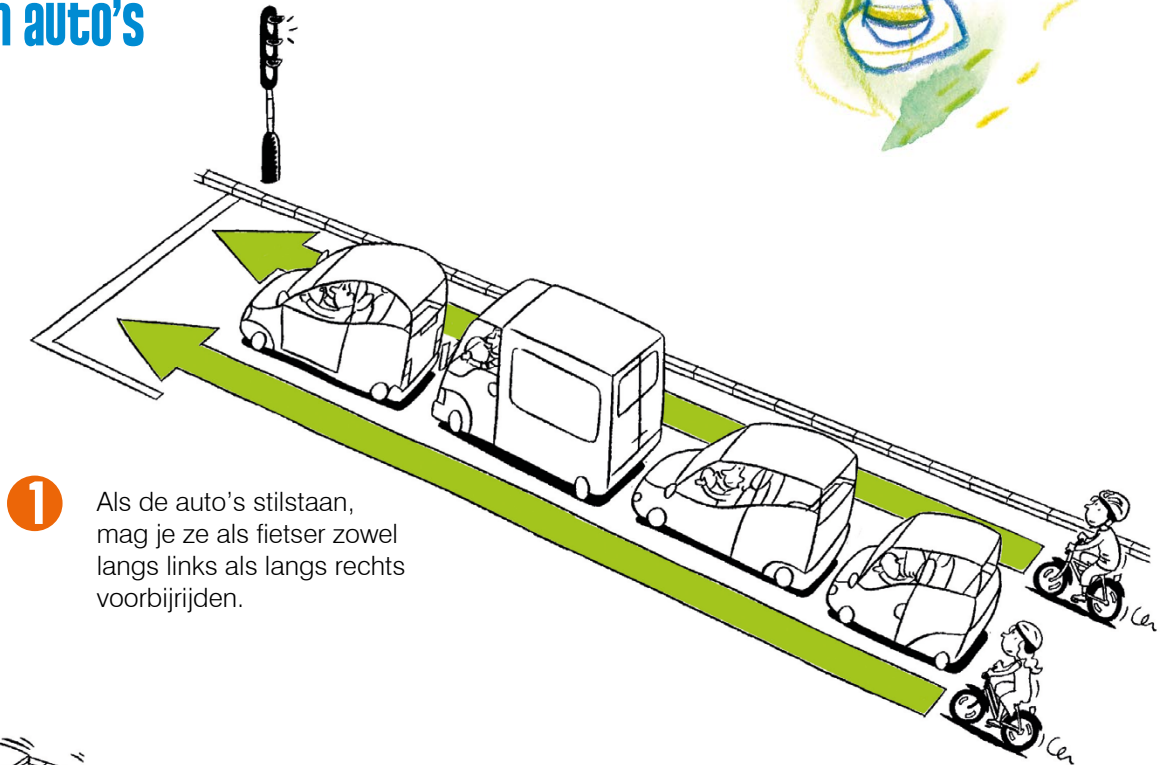
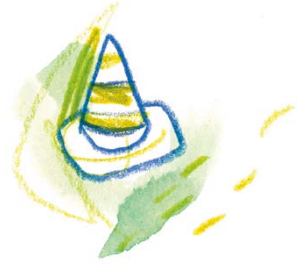

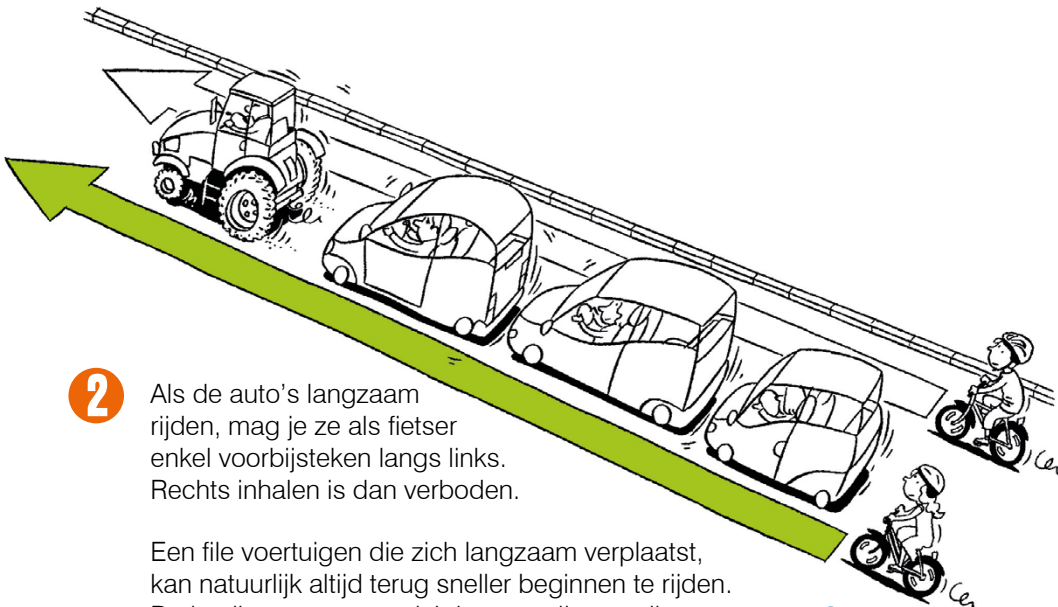

Fiche Leerkracht

inhalen van auto's

1 Als de auto's stilstaan, mag je ze als fietser zowel langs links als langs rechts voorbijrijden.

2 Als de auto's langzaam rijden, mag je ze als fietser enkel voorbijsteken langs links. Rechts inhalen is dan verboden.

Een file voertuigen die zich langzaam verplaatst, kan natuurlijk altijd terug sneller beginnen te rijden. De leerlingen moeten zich bewust zijn van dit gevaar en **extra goed opletten als ze een langzame file voertuigen voorbijsteken.**

Als het te gevaarlijk is om de auto's langs links in te halen of de leerlingen zijn nog niet stuurvaardig genoeg, is het veiliger om achter de auto's te blijven rijden.

De richtingaanwijzers goed in het oog houden

Leg uit aan de leerlingen dat ze bij het inhalen van voertuigen **traag en voorzichtig** te werk moeten gaan, want een file voertuigen kan altijd opnieuw in beweging komen. Maak hen duidelijk dat ze hier altijd rekening mee moeten houden.

Kinderen moeten zich steeds bewust zijn van eventueel gevaar. Laat hen goed op de richtingaanwijzers letten van de rij voertuigen die ze willen inhalen. **Als de richtingaanwijzers van een voertuig oplichten, moeten ze extra goed oppassen.** Dit betekent immers dat de wagen van file wil veranderen, waardoor hij de fietser de pas kan afsnijden. In dat geval moet je als fietser wachten met het inhalen van de rij voertuigen.

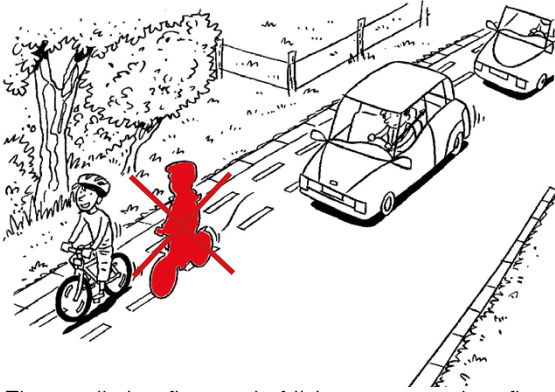

Fiche Leerkracht

inhalen van voetganger of fietser

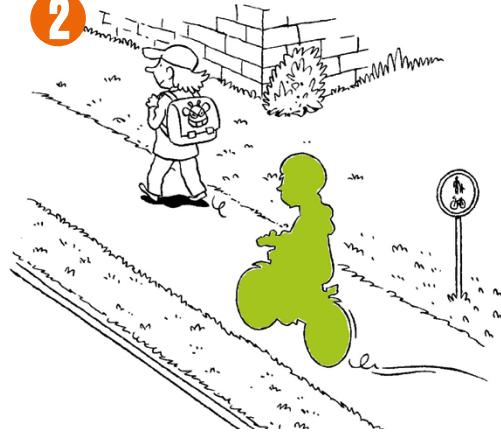
OPLOSSINGEN:

1

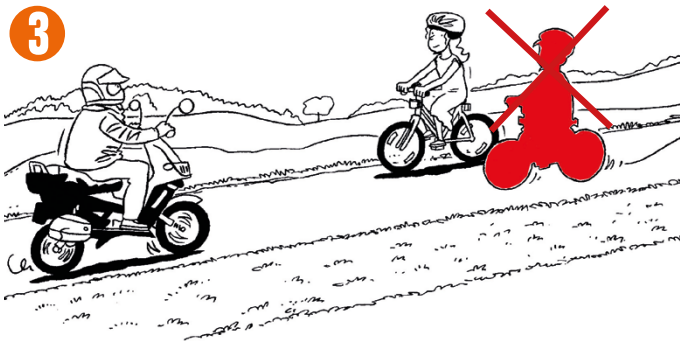
Fietser die het fietspad afrijdt om een andere fietser voorbij te steken. Achter hem komt een rij auto's op de weg. Hij snijdt deze auto's de pas af en brengt zichzelf in gevaar. De fietser gaat hier dus in de fout.

2

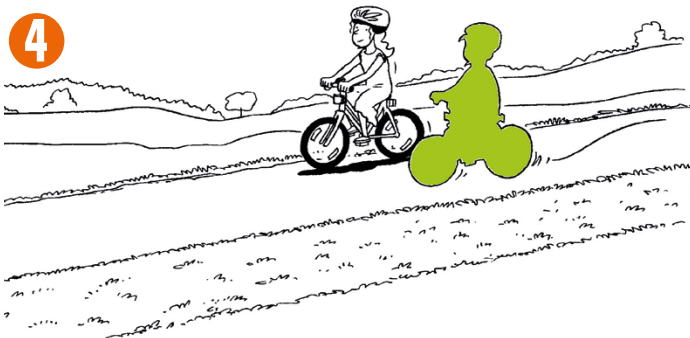
Fietser die op een pad rijdt dat zowel geschikt is voor voetgangers als voor fietsers. Het fietspad is breed genoeg en er is geen tegenligger. De fietser kan zonder problemen inhalen en neemt hier een juiste beslissing.

3

Fietser die een andere fietser voorbijsteekt op het fietspad terwijl er een tegenligger (bromfiets A) in aantocht is. De fietser zou de snelheid waarmee de bromfiets nadert fout kunnen inschatten en brengt zichzelf en de andere weggebruikers hiermee in gevaar. De fietser mag dus niet inhalen en moet wachten tot de bromfiets gepasseerd is.

4

Fietser die een andere fietser voorbijsteekt op het fietspad en er is geen tegenligger in aantocht. Het fietspad is breed genoeg en de fietser kan zonder problemen inhalen. De fietser neemt hier een juiste beslissing.

OPLETTEN VOOR TEGENLIJGERS

Wanneer je als fietser een voetganger of een fietser wilt voorbijsteken, is het erg belangrijk dat je rekening houdt met eventuele tegenliggers op het fietspad of auto's op de rijbaan. Je moet ook steeds controleren dat je geen weggebruikers de pas afsnijdt.

Bromfietzers van de andere richting naderen soms sneller dan gedacht. Het is in zo'n geval beter om te wachten tot de bromfiets gepasseerd is en dan pas voorbij te steken.

Fiche Leerplicht

OPLOSSING

	Wat is het gevaar voor de fietser?	Wat zou jij hier doen?
1	Een bestuurder opent plots zijn portier, waardoor de fietser kan vallen.	Vertragen. Goed kijken of er achter je geen voertuigen aankomen en naar links uitwijken. Als dit niet mogelijk is: remmen tot je volledig stilstaat.
2	Voetgangers willen het zebrapad oversteken en kunnen de fietser de pas afsnijden.	Stoppen om de voetgangers te laten oversteken, want zij hebben voorrang op een zebrapad.
3	Een auto rijdt achterwaarts een garage uit. De bestuurder ziet de fietser niet en rijdt verder achteruit.	Vertragen en indien nodig stoppen om de auto door te laten. Doorfietsen kan als de autobestuurder oogcontact maakt en aangeeft dat hij je doorlaat.
4	Passagiers stappen uit de bus en kunnen de fietser de pas afsnijden.	Vertragen en indien nodig stoppen om de passagiers door te laten, want zij kunnen vergeten te kijken of er fietsers aankomen. Als de passagiers duidelijk maken dat ze je gezien hebben en je doorlaten, kan je verder fietsen.
5	De vrachtwagen wil rechts afslaan. Door de dode hoek kan de chauffeur de fietser niet zien. De fietser loopt groot gevaar en kan onder de wielen van de vrachtwagen terecht komen.	Achter de vrachtwagen blijven. Indien nodig vertragen en eventueel stoppen om de vrachtwagen zijn manoeuvre te laten uitvoeren.

ongevallen met rechts afslaande vrachtwagens (dode hoek) zorgen in België maandelijks voor twee dodelijke of zwaargewonde slachtoffers bij fietsers.

een fietser moet de ogen en oren goed openhouden.

Bij elke verkeerssituatie moet hij zich de volgende vragen stellen:

- **Heeft de andere me gezien?**
- **Wat is hij van plan? / Zal hij me doorlaten?**
- **Wat Beslis ik?**

1. Ik rij door, want ik zie dat dit geen gevaar oplevert.
2. Ik rem (of stop) om de andere door te laten.
3. Ik wijk uit (nadat ik achterom gekeken heb om te controleren of er geen gevaar dreigt).

Fiche Leerkracht

OPLOSSING

	Wat is het gevaar voor de fietser?	Wat zou jij hier doen?
1	Een voertuig wilt zijn parkeerplaats verlaten. Dat zie je aan: de persoon achter het stuur, de draaiende motor, de richtingsaanwijzer en de wielen die in de richting van de rijbaan zijn gedraaid.	Vertragen en indien nodig stoppen om de auto door te laten.
2	Een voetganger steekt over. Door de grote doos in zijn handen ziet hij niet goed wat er voor hem gebeurt.	Vertragen en rinkelen met je fietsbel. Indien nodig stop je.
3	Een hond rent het park uit. Het baasje dat de leiband vasthoudt kan het dier moeilijk onder controle houden. De hond zal waarschijnlijk op de weg terechtkomen en de fietser doen vallen.	Vertragen en je klaar houden om te stoppen ofwel kijken of er achter je geen voertuigen aankomen en naar links uitwijken.
4	Een auto wacht om de parking te verlaten. Heeft de bestuurder de fietser goed gezien? Zal de bestuurder de fietser doorlaten?	Vertragen en je klaar houden om te stoppen, mocht het nodig zijn. Om zeker te zijn dat de bestuurder je gezien heeft, zoek je oogcontact.

een fietser moet de ogen en oren goed openhouden.

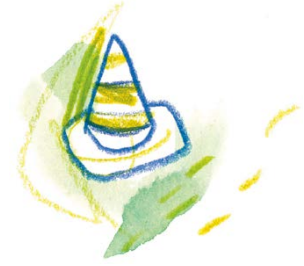
Bij elke verkeerssituatie moet hij zich de volgende vragen stellen:

- **Heeft de andere me gezien?**
- **Wat is hij van plan? / Zal hij me doorlaten?**
- **Wat BESLIS ik?**

1. Ik rij door, want ik zie dat dit geen gevaar oplevert.
2. Ik rem (of stop) om de andere door te laten.
3. Ik wijk uit (nadat ik achterom gekeken heb om te controleren of er geen gevaar dreigt).

Fiche Leerkracht

1. Fietser die de rijbaan wil oversteken

Bij het fietsen moet je soms de rijbaan oversteken.
Op sommige plaatsen is er een oversteekplaats voor fietsers.
Soms is er geen oversteekplaats voor fietsers, dan moet je extra goed opletten.

Een oversteekplaats voor fietsers wordt aangeduid **met witte vierhoekige blokjes op de rijbaan.**

OP EEN OVERSTEELPLAATS VOOR FIETSERS

Aan een oversteekplaats voor fietsers heb je geen voorrang. Je mag pas oversteken als de weg vrij is. Maar als je aan het oversteken bent en er komt dan een voertuig aan, moet de bestuurder wachten tot jij aan de overkant bent.

ALS ER GEEN OVERSTEELPLAATS IN DE BUURT IS?

In dat geval heb je uiteraard geen voorrang. Je wacht tot de rijbaan vrij is (goed naar links en rechts kijken om zeker te zijn) en dan mag je oversteken.

- 1 De fietser verleent voorrang aan de andere weggebruikers op de weg die hij wil kruisen.
- 2 De fietser verleent voorrang aan de andere weggebruiker op de weg die hij wil kruisen.
- 3 De weg is vrij. De fietser kan nu de weg kruisen.
- 4 Er zijn geen andere weggebruikers op de weg die hij wil kruisen. Hij mag oversteken.
- 5 De fietser op de aardeweg verleent voorrang aan de andere weggebruiker op de weg die hij wil kruisen.
- 6 Er is hier geen oversteekplaats voor fietsers, maar de rijbaan is vrij dus mag de fietser oversteken.

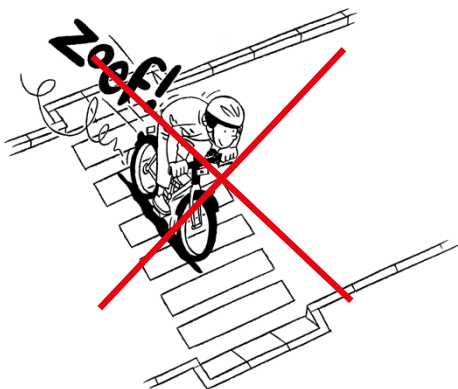
OP EEN ZEBRAPAD

Stap af en steek te voet over met je fiets aan de hand. In dat geval heb je voorrang.

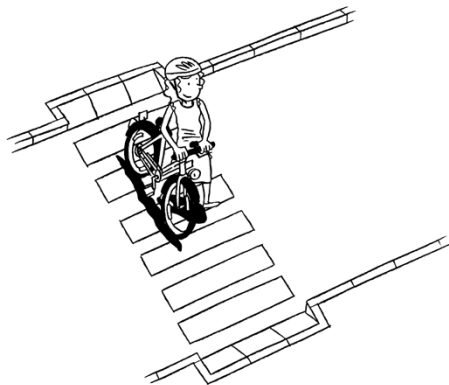
Steek best niet fietsend over op een zebrapad. Al fietsend heb je immers geen voorrang.

Waarom beter niet fietsend oversteken? Het is gevaarlijk, want je bent als fietser veel sneller op de rijbaan dan te voet. Auto's verwachten zich aan een zebrapad niet aan een fietser. Om een aanrijding met een auto te vermijden, steek je dus te voet met je fiets aan de hand over.

Steek je toch al fietsend over, let dan op voor eventuele voetgangers.

de fietser fietst erg snel
en heeft geen voorrang.

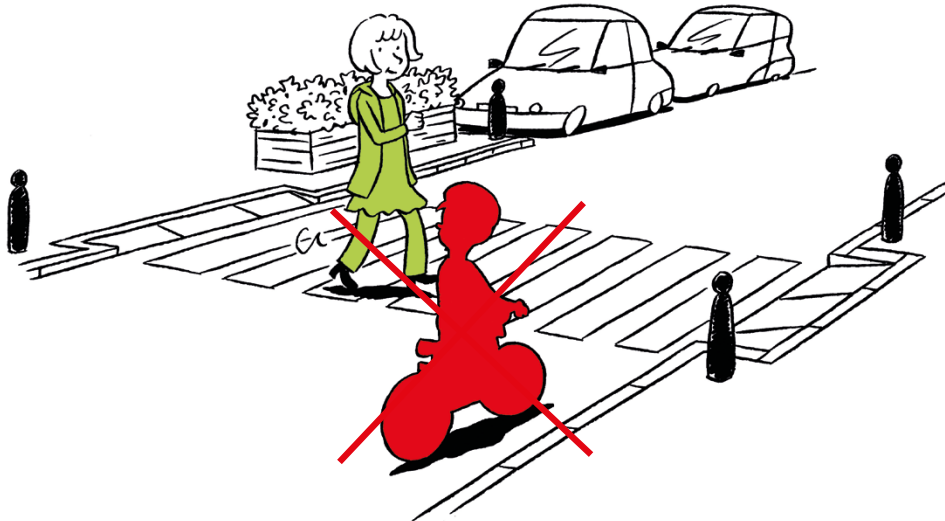
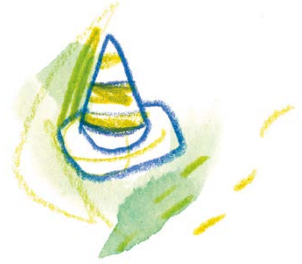
de fietser neemt de fiets aan de hand
en heeft hier wel voorrang.

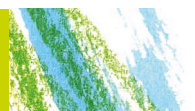
Fiche Leerkracht

2. Fietser op de rijbaan – Voetganger wil oversteken op het zebrapad

Als een voetganger aan het oversteken is op het zebrapad of op het punt staat om er over te steken, heeft hij voorrang. Je bent als fietser verplicht om hem voor te laten.

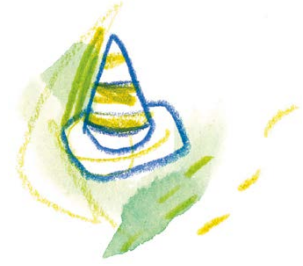

Fietser moet stoppen en voorrang verlenen aan de voetganger

Fiche Leerkracht

Wie heeft voorrang?

- 1 De fietser, want haar verkeerslicht staat op groen.
- 2 De fietser, want hij heeft voorrang van rechts.
- 3 De auto, want hij rijdt rechtdoor, terwijl de fietser links afslaat (en dus een manoeuvre uitvoert).
- 4 De auto, want het verkeersbord verplicht de fietser om voorrang te verlenen.

- 5 De auto en de bestelwagen, want het STOP-bord verplicht de fietser om te stoppen en voorrang te verlenen.
- 6 De auto, want, vanuit het standpunt van de fietser, komt hij van rechts. Het verkeersbord geeft aan dat dit een kruispunt is met voorrang van rechts.
- 7 De fietser, want zij rijdt op een voorrangsweg. De autobestuurder moet het verkeersbord respecteren, dat hem verplicht om voorrang te verlenen.
- 8 De fietser, want het verkeersbord zorgt ervoor dat hij voorrang heeft op dit kruispunt.

OPGELET: Blijf alert, ook al heb je voorrang.

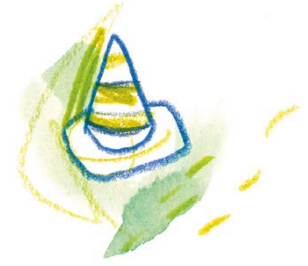
Fietsers moeten op elk kruispunt op hun hoede zijn, want bij een ongeval zijn zij het meest kwetsbaar. Fietsers hebben namelijk geen beschermend koetswerk!

Hoe doe je het goed? Zoek oogcontact met de andere bestuurder. Als fietser kan je dan beter inschatten wat de andere bestuurder gaat doen: voorrang verlenen of doorrijden. Soms geeft de andere bestuurder een teken met de arm of een hoofdknik om je duidelijk te maken dat hij of zij je gezien heeft en dat je mag doorfietsen. Vertraag als je twijfelt en laat indien nodig de andere bestuurder eerst door, zelfs al heeft hij of zij geen voorrang.

Fiche Leerplicht

OPLOSSING

- 1** Lisa kijkt naar het verkeer.
Ze kijkt wat er op de rotonde gebeurt en ze kijkt achterom.
Als de weg vrij is, rijdt ze de rotonde op.
- 2** Lisa rijdt op de rotonde.
Ze fietst in het midden van de rijstrook.
Zo is ze goed zichtbaar en vermijdt ze dat een auto haar de pas afsnijdt wanneer die de rotonde wil verlaten.
- 3** Lisa wil de rotonde verlaten.
Ze controleert of de auto haar de pas niet afsnijdt wanneer ze de rotonde wil verlaten.
- 4** Lisa steekt haar rechterarm uit.
- 5** Lisa plaatst haar hand weer op het stuur en verlaat de rotonde.

Fietsen op een rotonde zonder fietspad

Een fietser heeft er alle belang bij om in het midden van de rijstrook te rijden. Op deze plaats is de fietser beter zichtbaar voor bestuurders die zich al op de rotonde bevinden en voor bestuurders die de rotonde willen oprijden of verlaten.

Op de rotonde heeft de fietser voorrang op de voertuigen die de rotonde willen oprijden of verlaten. Toch is het aan te raden om op ieder kruispunt te controleren of de andere bestuurders je daadwerkelijk doorlaten.

Wanneer een fietser de rotonde wil verlaten, moet hij of zij de rechterarm uitsteken.

Fiche Leerkracht

OPLOSSING

- 1 Elias houdt het verkeer in de gaten.
Hij kijkt naar wat er op de rotonde gebeurt en kijkt achterom.
Wanneer de weg vrij is, rijdt hij het fietspad van de rotonde op.
- 2 Elias rijdt op de rotonde.
Hij rijdt op het fietspad en kijkt goed uit dat geen enkele auto die de rotonde wilt verlaten, hem de pas afsnijdt wanneer hij één van de armen van de rotonde oversteekt.
- 3 Elias steekt zijn rechterarm uit.
- 4 Elias plaatst zijn hand weer op het stuur en verlaat de rotonde.

Wie heeft hier voorrang?

- Het is de **auto** die als eerste door mag.
- Het is de **fietser** die de **auto** moet doorlaten, want **het verkeersbord geeft aan dat hij voorrang moet geven**.

Fietsen op een rotonde met fietspad

Op het fietspad van de rotonde heeft de fietser voorrang op de voertuigen die de rotonde willen oprijden of verlaten. Toch controleren fietsers best op elk kruispunt of de andere bestuurders hen daadwerkelijk zullen doorlaten. Om aan te geven dat hij van plan is om verder te rijden op de rotonde kan de fietser zijn linkerarm voor zich uitsteken. Als hij de rotonde wil verlaten, steekt de fietser zijn rechterarm uit.

Rotondes met een fietspad zijn vreemd genoeg gevaarlijker voor fietsers dan rotondes zonder fietspad. Wanneer er een fietspad is, is de fietser namelijk verplicht om het te gebruiken. Hij moet dan uiterst rechts fietsen. Daar is hij minder goed zichtbaar voor de andere bestuurders dan wanneer hij in het midden van de rotonde mag rijden.

Vertel de leerlingen dat ze op dergelijke kruispunten dubbel voorzichtig moeten zijn. Raad hen ook aan om, indien nodig, van hun fiets te stappen om de rotonde met de fiets aan de hand over te steken. Dan moeten ze de verschillende armen van de rotonde oversteken zoals een voetganger.

JONGE FIETSERS MAKEN BETER GEEN GEBRUIK VAN EEN ROTONDE MET MEERDERE RIJSTROKEN!

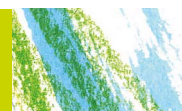
Rotondes vervangen meer en meer de gewone kruispunten.

Bestuurders op een rotonde hebben altijd voorrang op bestuurders die de rotonde willen oprijden.

Een compacte, goed ontworpen rotonde biedt heel wat voordelen ten opzichte van gewone kruispunten:

- er zijn minder conflicten tussen weggebruikers waardoor het risico op een ongeval kleiner is;
- de snelheid van de verschillende weggebruikers is lager op een rotonde;
- de bewegingen die de weggebruikers zullen uitvoeren, zijn beter te voorspellen.

Om de rotonde op te rijden, moet de fietser voorrang geven aan de bestuurders die zich al op de rotonde bevinden. Afhankelijk van de situatie moet de fietser vertragen of zelfs helemaal stoppen. Wanneer de weg vrij is, mag de fietser de rotonde oprijden.

Fiche Leerkracht

1. Experiment: Wat is de dode hoek?

De leerlingen ontdekken zelf wat een dode hoek precies inhoudt. Op deze manier wordt dit schijnbaar vage concept visueel duidelijk voor hen.

Wat heb je nodig?

- Een lessenaar of tafel met stoel
- Een voorwerp (boek, pennenzak, ...)

Hoe ga je te werk?

Leg het voorwerp vlak voor je bank of tafel op de grond.
Ga achter de bank zitten en kijk naar de grond.
Zie je het voorwerp liggen? **NEEN**

Leg het voorwerp nu 1 meter voor je bank en ga weer achter je bank zitten.
Zie je het voorwerp nu op de grond liggen? **JA**

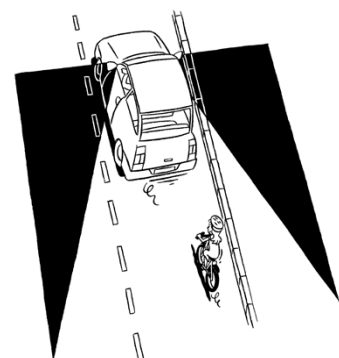
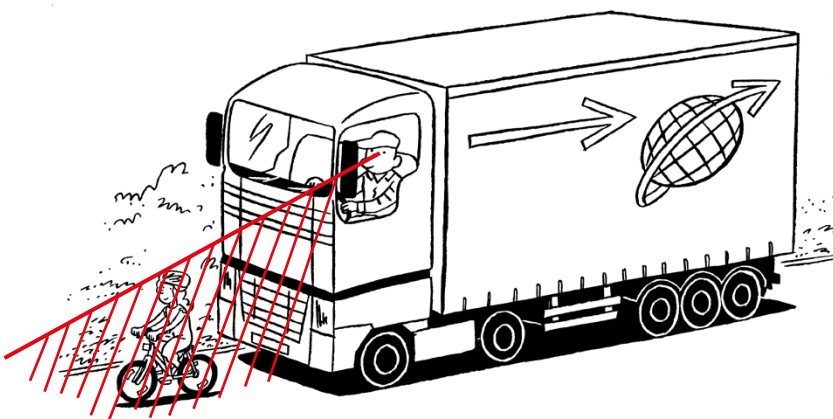
Wat kan je hieruit leren?

De lessenaar zorgt ervoor dat je niet alles kan zien dat zich voor je bevindt. De lijn op de tekening hieronder is de kijklijn. Je kan er enkel boven kijken, niet onder. Alles wat zich onder de kijklijn bevindt, ligt in de dode hoek van de lessenaar.

Kan je het al raden?

Om ditzelfde concept nu te vertalen naar de auto en de vrachtwagen, werden hier twee tekeningen opgenomen die duidelijk maken hoe de dode hoek bij voertuigen in elkaar zit. De auto werd ook opgenomen, omdat er te vaak enkel over de vrachtwagen gesproken wordt wanneer het over de dode hoek gaat.

Let op: ook bussen hebben dode hoeken. Omdat de grootte hiervan fel verschilt naargelang of het om oude of nieuwe types van bussen gaat, hebben we hier bewust geen tekening bijgestoken. Wel is het belangrijk om de leerlingen ook op het gevaar van de dode hoek bij een bus te wijzen.

We onthouden:

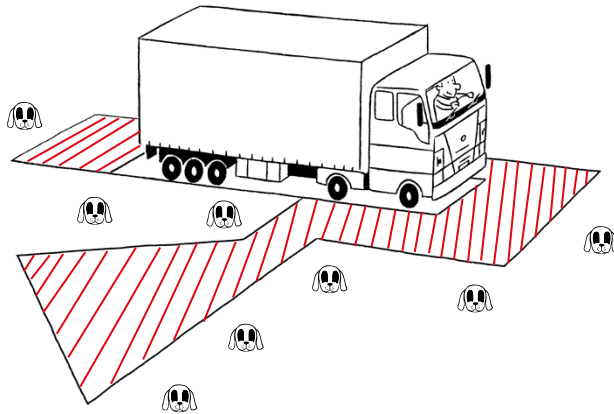
De dode hoek is de zone waar de chauffeur je niet kan zien staan.

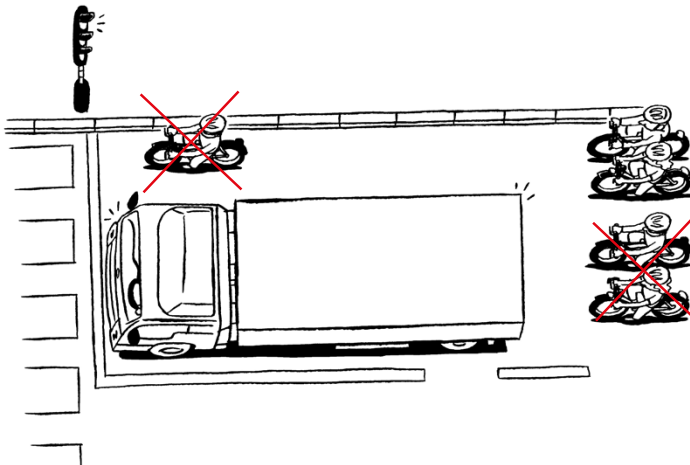
Fiche Leerkracht

2. Dode hoeken: voor, naast en achter de vrachtwagen

Controleer de tekeningen van de leerlingen om te weten dat ze het hondje op de goede plaats tekenden. Er zijn immers meerdere mogelijkheden.

Welke fietser is veilig, welke loopt gevaar?

Fiets je in de buurt van een vrachtwagen? Denk dan zeker aan deze vuistregels!

Herinner de leerlingen aan deze vuistregels wanneer je te voet een uitstap maakt met de klas.

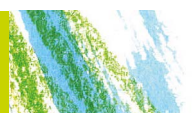
1. Maak **oogcontact** met de chauffeur. Als jij de chauffeur ziet, kan hij jou ook zien.
2. Stop nooit onder of ter hoogte van de **spiegels**
3. Val op: draag reflecterende en **fluorescerende** kledij. Zo ben je beter **zichtbaar**.
4. Fiets nooit vlak voor, achter of **naast** een vrachtwagen.
5. Geef veiligheid voorrang en let goed op de richtingaanwijzers van een **vrachtwagen**.

Ter informatie:

Vaak geeft de lokale politie cursussen over de dode hoek.

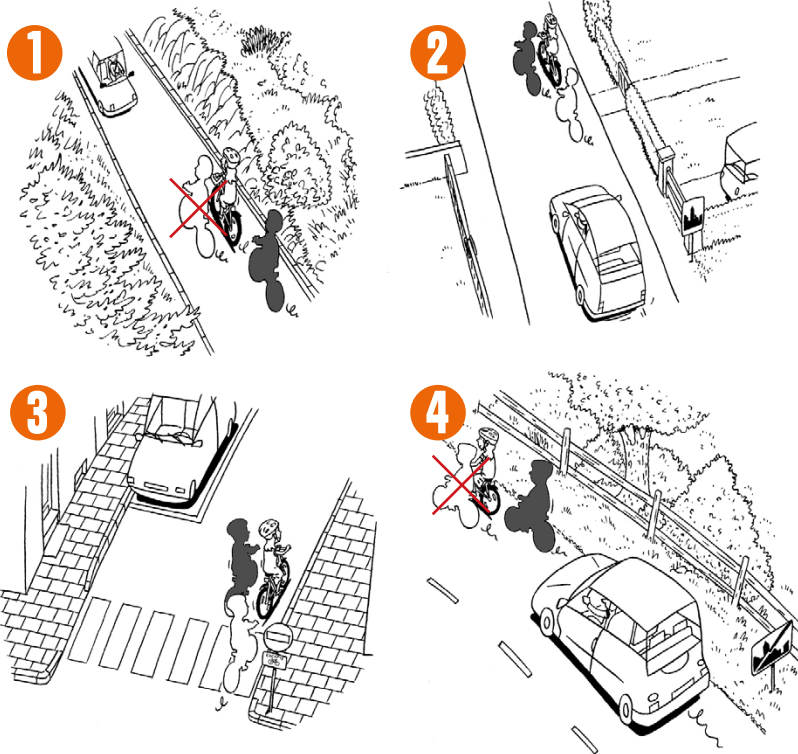
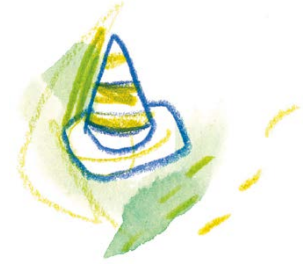
Bij de Fietzersbond (www.fietzersbond.be) kan je een leskoffer in verband met de dode hoek aanvragen.

Bij Colruyt en SAV kan je ook een truck en een oplegger aanvragen.

Fiche Leerkracht

OPLOSSING

1 Groen licht

2 Rood licht

3 Groen licht

in groep FIETSEN

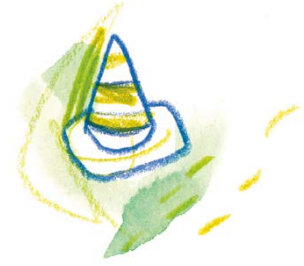
Een groep van minstens 15 fietsers is niet verplicht om het fietspad te gebruiken en mag altijd met twee naast elkaar rijden op de rijbaan (op voorwaarde dat ze in groep blijven). Op een rijbaan zonder rijstroken mag de groep niet meer dan de breedte van één rijstrook innemen (ongeveer 3 meter) en nooit meer dan de helft van de rijbaan. Wanneer er wel rijstroken zijn, mag de groep alleen de rechter rijstrook gebruiken.

Een groep van 15 tot 50 fietsers mag zich laten begeleiden door 2 wegkapiteins (deze zijn ten minste 21 jaar oud en hebben om de linkerarm een band met de nationale driekleur en het woord 'wegkapitein') en maximum 2 begeleidende auto's. Een groep van 51 tot 150 fietsers moet zich verplicht laten begeleiden door minstens 2 wegkapiteins en 2 begeleidende auto's. De wegkapiteins kunnen op kruispunten zonder verkeerslichten het verkeer tegenhouden met een schijf waarop de afbeelding staat van het verkeersbord C3, en aanwijzingen geven aan de andere weggebruikers. De begeleidende auto's (met op het dak een speciaal bord dat goed zichtbaar is voor de andere verkeersdeelnemers) moeten de groep op ongeveer 30 meter voorafgaan of volgen. Wanneer er maar één auto is, moet die achter de groep rijden.

Fiche Leerplicht

OPLOSSING

Verboden toegang in beide richtingen voor alle bestuurders, dus ook voor fietsers.

Verplicht fietspad. Fietsers zijn verplicht om aan die kant te rijden die door het fietssymbool op het verkeersbord wordt aangegeven. Voetgangers moeten gebruik maken van de kant die aangegeven wordt door het voetgangerssymbool.

De combinatie van deze twee verkeersborden betekent dat dit een verboden richting is voor alle bestuurders, behalve voor fietsers. Als fietser mag ik dus wel in deze richting rijden. We spreken dan van Beperkt Eenrichtingsverkeer (BEV). Op kruispunten moet ik extra opletten, want sommige automobilisten zullen verrast zijn wanneer een fietser een richting volgt die verboden is voor gemotoriseerde voertuigen. Ik verdraag dus op kruispunten en hou me klaar om te remmen.

Alle bestuurders, uitgezonderd fietsers, zijn verplicht de door de pijl aangeduide richting te volgen. Als fietser mag ik ook andere richtingen volgen.

Oversteekplaats voor fietsers. Fietsers die op het fietspad reden, moeten hier oversteken. Opgepast: ik heb als fietser die hier wil oversteken geen voorrang, ik moet de bestuurders op de rijbaan voorlaten. Eens ik aan het oversteken ben, moeten de autobestuurders mij wel veilig laten oversteken.

Verboden toegang voor fietsers. Als ik als fietser deze straat in wil, moet ik afstappen en met mijn fiets aan de hand verder gaan.

Ik heb geen voorrang. Ik moet de andere bestuurders voorlaten.

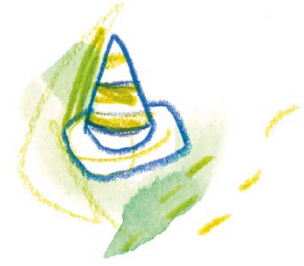

Fietsers en voetgangers zijn verplicht om dit deel van de openbare weg te gebruiken, dat voor hen voorbehouden is.

Fiche Leerpacht

OPLOSSING

Begin van een voetgangerszone.

Als fietser moet ik van mijn fiets afstappen en met de fiets aan de hand verder gaan.

Als er een fietssymbool op dit verkeersbord afgebeeld is, mag ik in deze zone fietsen. Maar ik moet er wel stapvoets rijden, voetgangers voorlaten en indien nodig afstappen.

speelstraat

De straat is op dit tijdstip voorbehouden voor spelende kinderen (speelstraat).

Als fietser mag ik hier stapvoets rijden, maar ik moet voetgangers voorlaten en indien nodig van mijn fiets stappen.

UITGEZONDERD

Verboden toegang in beide richtingen voor alle bestuurders, uitgezonderd voor fietsers.

Wegen voorbehouden voor de categorieën van weggebruikers waarvan het symbool afgebeeld is op het verkeersbord: voetgangers en fietsers, soms ook ruiters of landbouwvoertuigen.

Verplicht rondgaand verkeer. Alle bestuurders, en dus ook fietsers, zijn verplicht de door de pijlen aangegeven richting te volgen.

Alle bestuurders, ook fietsers, moeten hier steeds stoppen en voorrang verlenen. Zelfs als ik geen andere bestuurder zie, moet ik toch stoppen.

Alle bestuurders en dus ook fietsers zijn verplicht één van de door de pijlen aangeduide richtingen te volgen.

Oversteekplaats voor voetgangers. Alle bestuurders, en dus ook fietsers, moeten vertragen om de voetgangers die aan het oversteken zijn of willen oversteken, voor te laten. Om als fietser op een oversteekplaats voor voetgangers over te steken, moet ik afstappen en met mijn fiets aan de hand oversteken.

